

ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ

ว่าที่ร้อยตรี ธนู วงษ์จินดา

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

บทคัดย่อ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขับเคลื่อนการสร้างและพัฒนาากำลังคนสมรรถนะสูงเพื่อเป็นกำลังหลักสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ภายใต้แนวนโยบายของท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ นางสาวตรีนุช เทียนทอง โดยได้กำหนดนโยบายหลัก 5 เรื่องสำคัญ คือ ยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษา (Quality) ยกระดับความร่วมมือ (Cooperation) ขยายโอกาสการอาชีวศึกษา (Equity) เสริมสร้างอาชีวศึกษาปลอดภัย (Safety) และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (Efficiency) ซึ่งดำเนินการผ่านนโยบาย Quick Win จำนวน 9 เรื่อง คือ เรื่องที่ 1 บริหารงานบุคคลและวิทยฐานะของข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการพลเรือน เรื่องที่ 2 ยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในทุกระดับการศึกษา (ปวช., ปวส., ป.ตรี) เรื่องที่ 3 ยกระดับโครงการอาชีวะอยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ เรื่องที่ 4 ขับเคลื่อนโครงการทวิศึกษาแนวใหม่ เรื่องที่ 5 ขับเคลื่อนศูนย์อาชีวะช่วยประชาชน (Fix it Center) เรื่องที่ 6 ขับเคลื่อนศูนย์ความปลอดภัย เรื่องที่ 7 ปฏิรูปกลุ่มวิทยาลัยเกษตรและประมง เรื่องที่ 8 ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษา และเรื่องที่ 9 ปรับปรุงกฎ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง เพื่อเป็นการดำเนินการตามนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยบูรณาการงานร่วมกัน ทั้งระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) อาชีวศึกษาภาค (อศภ.) อาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) และสถานศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งภาคีเครือข่าย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

บทนำ

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีการจัดทำนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยคำนึงถึงสถานการณ์ยุคปัจจุบัน แผนงาน นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ บรรลุเป้าหมายความปลอดภัย ความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งมีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการมุ่งสร้างคนที่สมบูรณ์ไปสู่ออนาคต 2030 จึงกำหนดหลักการสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียนและประชาชน สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบ และดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อร่วมกันพลิกโฉมการศึกษาสู่ยุคดิจิทัล นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับมิติด้านศาสนา วัฒนธรรม กีฬา ศิลปะ อาชีพ ตลอดจนพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว นั้น

ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการจัดทำนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในแผนปฏิบัติการราชการปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อให้สอดคล้องกัน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จะเน้นการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิด “ประเทศไทยมั่นคง ร่ำรวย ด้วยมืออาชีวะ”

สำหรับประเด็นการขับเคลื่อนนโยบายด้านต่าง ๆ เช่น พัฒนาและสร้างแรงจูงใจในการทำความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีคุณภาพสูงและการผลิตและพัฒนาคนสมรรถนะสูงให้ตอบโจทย์ประเทศ พร้อมกับสร้างความเข้มแข็งด้านทวิภาคีเครือข่ายความร่วมมือคุณภาพสูงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการระดมทรัพยากรและยกระดับคุณภาพการอาชีวศึกษา สร้าง Soft Power ของอาชีวศึกษา นอกจากนี้ยังสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอาชีวศึกษาด้วยโครงการทวิศึกษาแนวใหม่ รวมถึงส่งเสริมให้เยาวชนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาระดับอาชีวศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และจัดการศึกษาอาชีวศึกษาที่มุ่งเน้นตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ทุกรูปแบบ อีกทั้งขับเคลื่อนระบบการอาชีวศึกษาให้เอื้อต่อผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายและช่วยจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นระบบเปิด โดยให้ความสำคัญกับระบบสะสมเทียบโอนและธนาคารหน่วยกิต พร้อมกับการสร้างสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้เป็นสถานศึกษาแห่งความสุข อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนตามนโยบายและจุดเน้นดังกล่าวจะต้องมีหลักธรรมาภิบาลโปร่งใสและตรวจสอบได้

แนวทางการพัฒนาความร่วมมือเพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาวิชาชีพเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด เป็นต้น ในการร่วมหารือเพื่อการพัฒนาความร่วมมือต่อไปในอนาคต ซึ่งหน่วยงานภาคีเครือข่าย เห็นตรงกันว่า กำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะตอบโจทย์เรื่องนี้ได้เพราะเชื่อมโยงโลกอาชีพกับโลกการศึกษา

ทั้งหมดนี้จึงเป็นที่มาของวิสัยทัศน์ (Vision) คือ ผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อการพัฒนาประเทศ ภายใต้แนวคิด (Concept) ประเทศไทยมั่นคง ร่ำรวย ด้วยมืออาชีวะ ซึ่งมีจุดเน้นหลักคือ ขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา เพื่อให้การผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเป็นหลัก ในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (อาชีวะพร้อม การศึกษาพร้อม ประเทศไทยเดินหน้า) โดยมีรายละเอียดดังนี้

5 นโยบายหลัก

1. ยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษา (Quality)
2. ยกระดับความร่วมมือ (Cooperation)
3. ขยายโอกาสการอาชีวศึกษา (Equity)
4. เสริมสร้างอาชีวศึกษาปลอดภัย (Safety)
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (Efficiency)

9 Quick Win 9 นโยบายเร่งด่วน ประกอบด้วย

1. การบริหารงานบุคคลและวิทยฐานะของข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการพลเรือน
2. ยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในทุกระดับการศึกษา (ปวช., ปวส., ป.ตรี)
3. ยกระดับโครงการอาชีวะอยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ

4. ขับเคลื่อนโครงการทวิศึกษาแนวใหม่
5. ขับเคลื่อนศูนย์อาชีพช่วยเหลือประชาชน (Fix it Center)
6. ขับเคลื่อนศูนย์ความปลอดภัย
7. ปฏิรูปกลุ่มวิทยาลัยเกษตรและประมง
8. ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษา
9. ปรับปรุงกฎ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง

ประเด็นการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driving)

ด้านยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษา (Quality) มีประเด็นการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driving) ประกอบไปด้วย

1. นำพระบรมราชโองการด้านการศึกษาและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการอาชีวศึกษา
2. เสริมสร้างอัตลักษณ์และความเข้มแข็งที่โดดเด่นของสถานศึกษารัฐและเอกชนแต่ละประเภท และรวมถึงสถาบันการอาชีวศึกษา (1 สถานศึกษา 1 จุดเด่น)
3. ขับเคลื่อนและขยายผลศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) และ ศูนย์บริหารเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (Center of Vocational Manpower Networking Management: CVM)
4. ยกระดับคุณภาพหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน ทั้งในระดับชาติและระดับสากล
5. ปรับรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้อาชีพ (Module) และการเรียนรู้คู่การปฏิบัติ (Work Based Learning) ภายใต้หลักคิด “ลดเวลาเรียนทฤษฎี เพิ่มเวลาฝึกประสบการณ์”
6. พัฒนาคูและบุคลากรอาชีวศึกษารัฐและเอกชนให้มีสมรรถนะในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลง
7. ขยายและยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (มุ่งเป้าทวิภาคี 50%)
8. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนทั้ง Soft Skill และ Hard Skill โดยยึดหลัก “คุณธรรมนำทักษะอาชีพ”
9. พัฒนาทักษะทางภาษาและดิจิทัลให้กับครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน
10. เพิ่มสมรรถนะผู้เรียนสู่กำลังคนสมรรถนะสูง ด้วยการสร้างผลงานสร้างสรรค์ งานวิจัย และนวัตกรรมอาชีวศึกษา
11. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียน “มีอาชีพ มีรายได้ มีงานทำ มีเงินฝาก”
12. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก
13. พัฒนาสื่อและครุภัณฑ์การศึกษาที่ทันสมัย ตอบโจทย์การศึกษาปัจจุบันและอนาคต



ภาพที่ 1 การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้คู่การปฏิบัติ Work Based Learning

ด้านยกระดับความร่วมมือ (Cooperation) มีประเด็นการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driving) ประกอบไปด้วย

1. พัฒนาและสร้างแรงจูงใจในการทำความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน เพื่อเพิ่มความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีคุณภาพสูงและการผลิตและพัฒนาากำลังคนสมรรถนะสูงให้ตอบโจทย์ประเทศ
2. สร้างความเข้มแข็งภาคีเครือข่ายความร่วมมือคุณภาพสูง ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการระดมทรัพยากรและยกระดับคุณภาพการอาชีวศึกษา
3. สร้างความเข้มแข็งให้กับ อ.กรอ.อศ. เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา
4. เสริมสร้างภาพลักษณ์ คุณค่าอาชีวศึกษาและจิตอาสา ด้วยแนวคิด “อาชีวะ ช่วยประชาชน” และประชาสัมพันธ์เชิงรุก อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและหลากหลายช่องทาง
5. นำหลักการ Soft Power มาเป็นกลไกในการสื่อสารอาชีวศึกษาสู่สังคม
6. พลิกโฉมภาพลักษณ์อาชีวศึกษาด้วยการบูรณาการนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และองค์ความรู้อาชีวศึกษาสู่ชุมชน สังคมประเทศชาติ และนานาชาติ (OVEC Show & Share)
7. เผยแพร่ผลการดำเนินงานและการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาในมิติต่าง ๆ สู่สาธารณะ ผ่านรายการ R-Channel
8. ยกระดับและให้ความสำคัญกับการให้บริการประชาชน ในทุกกระบวนการปฏิบัติงาน



ภาพที่ 2 การมอบนวัตกรรมเทคโนโลยี ที่พร้อมใช้และเหมาะสม (Readiness & Appropriate Technology) จากวิทยาลัยสู่ชุมชนสร้างวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง

ด้านขยายโอกาสการอาชีวศึกษา (Equity)

1. สร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการอาชีวศึกษาด้วยโครงการทวิศึกษาแนวใหม่
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งและต่อเนื่องให้กับโครงการอาชีวะอยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ และโครงการอาชีวะสร้างช่างฝีมือ ตามแนวทางโรงเรียนพระดาบส
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาระดับอาชีวศึกษา อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน และจัดการอาชีวศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ในทุกรูปแบบ
4. ขับเคลื่อนระบบการอาชีวศึกษาให้เอื้อต่อผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายและช่วงวัย การจัดการอาชีวศึกษาให้เป็นระบบเปิด (Open Entry Open Exit) โดยให้ความสำคัญกับระบบสะสม เทียบโอน และธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)
5. ขับเคลื่อนการต่อยอดสมรรถนะวิชาชีพกำลังคน (Up-skilling Re-skilling New Skill) ด้วยระบบที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย
6. ขยายและยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการและจำเป็นพิเศษ และผู้สูงวัย

ด้านเสริมสร้างอาชีวศึกษาปลอดภัย (Safety)

1. จัดตั้งและขับเคลื่อนดำเนินงานศูนย์ความปลอดภัย (OVEC Safety Center) ทั้งในระดับ สอศ. และสถานศึกษา
2. พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษา ที่เข้มข้นและมีประสิทธิภาพ
3. สร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษาให้เป็น “สถานศึกษาแห่งความสุข”
4. สร้างความร่วมมือกับสาธารณสุข (สธ.) ในพื้นที่ เพื่อสร้าง “1 วิทยาลัย 1 ครอบครัว”
5. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม อวท./อกท. เพื่อเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ และพหุปัญญาที่หลากหลาย รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมให้กับผู้เรียน
7. ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ งานวิจัย และการใช้นวัตกรรมอาชีวศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ชุมชน สังคม และประเทศ

ด้านเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (Efficiency)

1. สร้างพลังร่วมภายในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่เข้มแข็ง ทั้งในระดับส่วนกลางและระดับพื้นที่ “OVEC ONE Team”
2. สร้างค่านิยมองค์กร “OVEC”
3. ขับเคลื่อนและบริหารงานโดยยึดหลัก ธรรมาภิบาล (Good governance)
4. ยกระดับการขับเคลื่อนดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) และ ITA รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการในทุกกระบวนการปฏิบัติงาน
5. ส่งเสริมและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการอาชีวศึกษา
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความก้าวหน้าในวิชาชีพให้กับบุคลากรอาชีวศึกษารัฐและเอกชน
7. นำระบบดิจิทัลเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการ
8. พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เป็นระบบเดียวกัน (Single Data) และสามารถเชื่อมโยงกัน (Link Data)

ค่านิยมหลัก (Core Values)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดทิศทางที่แสดงถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้บุคลากรของหน่วยงานมีทัศนคติและค่านิยมในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของราชการหรือประชาชนเป็นสำคัญ จึงได้กำหนดค่านิยมหลัก (Core Values) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คือ OVEC โดยมีรายละเอียด ดังนี้

O : Openness หมายถึง การเปิดกว้าง บุคลากรมีใจที่เปิดกว้าง มีการเรียนรู้และพร้อมที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกสถานการณ์

V : Voluntariness หมายถึง การมีจิตอาสา บุคลากรมีจิตอาสา มีจิตสาธารณะ มุ่งผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ตนเอง

E : Ethics หมายถึง การยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม บุคลากรมีความประพฤติอันดีงาม โดยยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรม

C : Commitment หมายถึง ความมุ่งมั่น บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติราชการอย่างเต็มกำลังและสุดความสามารถ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาบรรลุวิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้

“ตรีณัฐ” รวมพลังภาคีเครือข่าย
พัฒนาความร่วมมือ
เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน

**อาชีวะทวิภาคี
สมรรถนะสูง**

- มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง
- มีคณะกรรมการร่วม ประกอบด้วย
ผู้แทนจากภาครัฐ/เอกชน
- ประชาสัมพันธ์เชิงรุก สร้างภาพลักษณ์
สร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเข้าร่วม
จำนวนผู้เรียนอาชีวะทวิภาคีมากขึ้น
- ลดความยุ่งยากในการเข้าร่วม
จัดทวิภาคีของภาคเอกชน
- ด้านการพัฒนาครู ต้องกำหนดให้ครูได้รับ
การเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
ชั้นนำ สามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ
- พัฒนากิจกรรมนักเรียน นักศึกษา ให้เกิดอาชีวะทวิภาคี
ที่มีคุณภาพสูง เช่น วิชาชีพ ภาษา ดิจิทัล ตามมาตรฐานสากล



ศธ. 360 องศา | กระทรวงศึกษาธิการ

ภาพที่ 3 ประเด็นการขับเคลื่อนนโยบายขยายและยกระดับคุณภาพ
การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

บทสรุป

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานที่สำคัญที่ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี นางสาวตรีณัฐ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และประชาชน ต่างคาดหวังกับอาชีวศึกษาค่อนข้างสูง เพราะอาชีวศึกษา คือ องค์กรผลิตกำลังคนมาพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ แนวคิด จุดเน้นหลักตามนโยบาย ร่วมกับบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำหรับนโยบายและจุดเน้นการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จะสอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อยากให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลิตคนที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะสูง เพื่อพัฒนาประเทศ และเน้นย้ำให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการเร่งด่วน คือ เพิ่มผู้เรียนระบบทวิภาคี โดยในปีการศึกษา 2566 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตั้งเป้าว่าจะเพิ่มผู้เรียนระบบทวิภาคีในวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐให้ได้ 30% และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จะเพิ่มให้ได้ 25% สำหรับกลไกการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มากขึ้น ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงและให้มีคณะกรรมการร่วมที่ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก สร้างภาพลักษณ์ สร้างแรงจูงใจ

ให้ภาคเอกชนเข้าร่วม และมีจำนวนผู้เรียนมาเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมากขึ้น รวมถึงลดความยุ่งยากในการเข้าร่วมจัดทวิภาคีของภาคเอกชน ด้านการพัฒนาครู ต้องกำหนดให้ครูได้รับการเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการชั้นนำ และได้รับการรับรอง สามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการขอมือหรือเลื่อนวิทยฐานะได้ ตลอดจนกำหนดมีการพัฒนานักเรียน นักศึกษา เพื่อให้เกิดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีคุณภาพสูง เช่น ทักษะด้านวิชาชีพ ทักษะด้านภาษา และทักษะด้านดิจิทัลตามมาตรฐานสากล

นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ย้ำให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขับเคลื่อนหลักสูตรทวิศึกษา ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยจะมุ่งจัดหลักสูตรทวิศึกษาให้เด็กด้อยโอกาส เพื่อสร้างความเท่าเทียม และสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยจะเน้นสอนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ และโรงเรียนตามโครงการพระราชดำริ ซึ่งเด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กด้อยโอกาส ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะเข้าไปฝึกอาชีพให้เด็กได้เรียนสายสามัญคู่กับสายอาชีพ เมื่อจบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะได้รับทั้งวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย และวุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ด้วยเพื่อให้จบมามีอาชีพเลี้ยงตนเองได้

ในโครงการ “อาชีวะ อยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ” ในปีการศึกษา 2566 ซึ่งจะต้องมีการตั้งเป้าหมายของแต่ละสถานศึกษาในการรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้ามาสู่โครงการ ซึ่งในปีการศึกษา 2566 ที่จะเปิดรับทั่วประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่ครอบครัวประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่าย ระหว่างนี้ต้องเร่งสรุปผลการดำเนินงานของโครงการที่ผ่านมา เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมกับประสานสำนักงบประมาณ เพื่อเตรียมงบประมาณรองรับการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป เช่นเดียวกับด้านความเสมอภาคทางการศึกษาโดยเฉพาะนักเรียนในโครงการอาชีวศึกษาตามแนวทางพระดาบส โครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสนับสนุนช่วยเหลือด้านการอาชีพประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ในด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นนโยบายที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เน้นย้ำ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยอาชีวศึกษา เพื่อทำงานเชื่อมกับ MOE Safety Center ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจะเชื่อมโยงข้อมูลระบบการแจ้งเหตุ ขยายผลการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล และสื่อสารช่องทางการรับแจ้งเหตุให้กว้างขวางมากขึ้น โดยเน้นการดำเนินงานในหลักการ 3 ป. คือ “ป้องกัน ปลุกฝัง ปราบปราม” และสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามองเห็นว่า มีนักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทจำนวนมาก แต่หลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยอาชีวศึกษา ปัญหานักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทลดลงมาก เพราะทุกวิทยาลัยได้ดูแลนักศึกษาอย่างเข้มงวดและใกล้ชิด ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทขึ้นในวิทยาลัย แต่ส่วนใหญ่จะพบเหตุทะเลาะวิวาทนอกวิทยาลัย และระหว่างทางกลับบ้านของนักศึกษา ต่อไปต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้น โดยประสานตำรวจ และครูไปประจำจุดที่เสี่ยงเกิดเหตุทะเลาะวิวาท เพื่อป้องกันนักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทกัน อย่างไรก็ตามหากจะแก้ปัญหาจะต้องใช้เวลานาน แต่ถ้าทุกภาคส่วนร่วมมือกัน ปัญหานี้จะหายไปแน่นอน

ส่วนกลุ่มวิทยาลัยเกษตรและประมงสามารถเปิดรับสมัครนักเรียน ระดับ ปวช. และระดับ ปวส. นอกเหนือจากสาขาวิชาเกษตรและประมงได้ ทั้งนี้ตามศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา และสามารถเปิดสอนในสาขาวิชาที่มีความทันสมัย ตอบโจทย์เกษตรอัจฉริยะ/เกษตรสมัยใหม่ และตอบโจทย์ในเชิงพื้นที่ ส่วนกลุ่มวิทยาลัยสารพัดช่างสามารถเปิดรับนักเรียนระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ได้ตามศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาและสามารถเปิดสอนในสาขาที่มีความสนใจสูงและตอบโจทย์ในเชิงพื้นที่

อีกเรื่องสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเร่งดำเนินการ คือ สร้างคุณภาพ สร้างสมรรถนะ ให้นักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีกว่า 1 ล้านคน ให้เป็นคนที่มีคุณภาพสูง โดยต้องสร้างคนให้พัฒนาประเทศไทย และส่งคนไปตลาดโลก

ทำให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นแรงงานที่มีคุณภาพในต่างประเทศด้วย โดยไปดูว่าระดับโลกต้องการแรงงานที่มีทักษะแบบไหนบ้าง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะต้องนำสิ่งนี้มาเป็นตัวชี้วัดในการจัดการศึกษา แต่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพนั้นจะต้องพัฒนาครูด้วย ผมมองว่าในอนาคตอาจจะต้องแลกเปลี่ยนครูให้ไปพัฒนาทักษะในต่างประเทศ

การประชาสัมพันธ์ และสร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษาใหม่ เป็นเรื่องที่ยากจะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน โดยได้กำชับและให้นโยบายกับวิทยาลัยทุกแห่ง ว่าจะต้องเปิดวิทยาลัยให้ประชาชนเข้าไปเยี่ยมชม เพื่อให้ประชาชนเห็นว่าวิทยาลัยมีอะไรดีบ้าง มีสาขาวิชาใหม่ ๆ มีเทคนิคการสอนอะไรที่น่าสนใจ และมีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ช่วยเหลือประชาชนและตอบโจทย์สังคม

การดำเนินการทั้งหมดจะบรรลุความสำเร็จก็ต้องอาศัยความร่วมมือภายใต้ OVEC ONE TEAM ทั้งนี้ขอให้บุคลากรในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความสำคัญและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติตามค่านิยมหลัก (Core Values) ด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถ เพื่อประโยชน์สุขของการปฏิบัติงานร่วมกัน และเพื่อประโยชน์ของราชการและผู้รับบริการสืบไป



ว่าที่ร้อยตรี ฐน วงษ์จินดา
เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา



OVEC ONE TEAM

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นโยบายและจุดเน้นการปฏิบัติราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566



“
จับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพ
การจัดการอาชีวศึกษา เพื่อให้การผลิตและพัฒนา
กำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง
เป็นหลักในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถ
ในการแข่งขันของประเทศ
(อาชีวพร้อม การศึกษาพร้อม ประเทศไทยเดินหน้า)
”

วิสัยทัศน์

ผลิตและพัฒนากำลังคน
อาชีวศึกษาสมรรถนะสูง
เพื่อการพัฒนาประเทศ

แนวคิด

ประเทศไทย
มั่นคง ร่ำรวย
ด้วยมืออาชีวะ

นโยบาย เร่งด่วน

1. บริหารงานบุคคลและวิทยฐานะ ของข้าราชการครู
บุคลากรทางการศึกษา และข้าราชการพลเรือน
2. ยกระดับอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในทุกระดับการศึกษา (ปวช. ปวส. ป.ตรี)
3. ยกระดับโครงการอาชีวะอยู่ประจำ เรียนฟรี มีอาชีพ
4. จับเคลื่อนโครงการทวิศึกษาแนวใหม่
5. จับเคลื่อนศูนย์อาชีวะช่วยประชาชน (Fix it Center)
6. จับเคลื่อนศูนย์ความปลอดภัย
7. ปฏิรูปกลุ่มวิทยาลัยเกษตรและประมง
8. ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์อาชีวศึกษา
9. ปรับปรุงกฎ ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง



5 นโยบายหลัก

1. ยกระดับคุณภาพอาชีวศึกษา (Quality)
2. ยกระดับความร่วมมือ (Cooperation)
3. ขยายโอกาสการอาชีวศึกษา (Equity)
4. เสริมสร้างอาชีวศึกษาปลอดภัย (Safety)
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ (Efficiency)



แก้ไขเพิ่มเติม: 1 ธันวาคม 2565

ข้อมูล: สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
จัดทำโดย: สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา